

Political Preferences

8/2014

Redakcja naukowa:

Łukasz Tomczak
Zbigniew Widera

Katowice 2014

Rada Naukowa:

prof. dr hab. Roman Bäcker (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska), prof. dr hab. Tadeusz Godlewski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska), prof. dr hab. Iwona Jakubowska-Branicka (Uniwersytet Warszawski, Polska), prof. dr hab. Slavomir Magál (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Jozef Matúš (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Libor Pavera (Wyższa Szkoła Handlowa, Praga, Czechy), prof. dr hab. Dana Petranová (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Olga Prokopenko (Sumski Uniwersytet Narodowy, Ukraina), prof. dr hab. Teresa Sasińska-Klas (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Polska), prof. dr hab. Jerzy Sielski (Uniwersytet Szczeciński, Polska), dr Marcjanna Augustyn (Uniwersytet w Hull, Anglia)

Kolegium redakcyjne:

dr Agnieszka Turska-Kawa (redaktor naczelna)
dr hab. Robert Alberski (redaktor tematyczny: systemy i zachowania wyborcze)
prof. UMK dr hab. Danuta Plecka (redaktor tematyczny: identyfikacje polityczne)
dr hab. Łukasz Tomczak (redaktor tematyczny: partie polityczne)
dr hab. Zbigniew Widera (redaktor tematyczny: marketing polityczny)
dr hab. Waldemar Wojtasik (redaktor tematyczny: systemy partyjne)
mgr Przemysław Grzonka (redaktor statystyczny)
mgr Maciej Marmola (sekretarz)

Projekt okładki: Jarosław Wichura

Wersja pierwotna czasopisma: papierowa.

© Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacja Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2013

Patronat nad projektem sprawują Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych oraz Towarzystwo Inicjatyw Naukowych.

Wydawcą czasopisma jest Instytut Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego oraz Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacja Uniwersytetu Śląskiego.

ISBN: 978-83-61975-93-9

ISSN: 2083-327X

Druk:

REMAR, www.remar-sosnowiec.pl, e-mail: wydawnictwo@remar-sosnowiec.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Wojciech Peszyński (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska) Prezydencjalizacja zachowań elektoratu w 2013 roku na tle porównawczym z poprzednim sezonem „niewyborczym”	11
Zbigniew Widera (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Polska) Zaspakajanie oczekiwań determinantem decyzji wyborczych zwolenników partii politycznych	29
Agata Olszanecka (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Niepogoda dla secesjonistów. Przykład Jarosława Gowina	39
Agnieszka Łukasik-Turecka (Katolicki Uniwersytet Lubelski im Jana Pawła II, Polska) Stosunek elektoratu do radiowych reklam wyborczych	51
Magdalena Musiał-Karg (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska) Polacy o aktywności kobiet w polityce. Czy należy wprowadzać dodatkowe mechanizmy zwiększające udział Polek w życiu politycznym?	61
Maciej Marmola (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Ciągłość czy zmiana? – o szansach nowych partii w Polsce	75
Łukasz Tomczak (Uniwersytet Szczeciński, Polska) Władza despotyczna czy demokratyczna? Partie i wyborcy wobec demokracji i „rządów silnej ręki”	85
Marek Czaja, Szymon Gutowski (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Środowisko – tak, Zieloni – nie. Problematyka ochrony środowiska naturalnego w badaniach empirycznych	99

Karolina Tybuchowska-Hartlińska (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska) Demokracja bezpośrednia na poziomie lokalnym: Czy obywatele chcą partycypacji?.....	117
Janina Kowalik (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Polska) Referendum odwoławcze w gminie – instytucja wyborców czy wybieranych?.....	127
Agnieszka Zaręba (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II, Polska) Badania opinii publicznej oraz doradztwo polityczne: teoria i praktyka.....	145
Tomasz Olczyk (Uniwersytet Warszawski, Polska) Celebrytyzacja polityki w opiniach wyborców.....	161

RECENZJE:

Katarzyna Walotek-Ściańska, Michał Szyszka (red.), Komunikowanie się ludzi młodych we współczesnym świecie, wydawca Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2013, s. 219 (Recenzent: Zbigniew Widera)	171
Michał Kaczmarczyk, Dariusz Rott (red.) przy współudziale Magdaleny Boczowskiej, Problemy konwergencji mediów Oficyna Wydawnicza Humanitas w Sosnowcu 2013, s. 378 (Recenzent: Zbigniew Widera)	174
Anna Adamus-Matuszyńskiej, Renata Maćkowska (red.), Public relations. Sztuka skutecznej komunikacji w teorii i praktyce, Wydawnictwo Naukowe ŚLĄSK, Katowice 2013, s. 228 (Recenzent: Zbigniew Widera)	178

CONTENTS

Introduction.....	9
Wojciech Peszyński (Nicolaus Copernicus University, Poland) The Presidentialisation of electoral behaviors in 2013. The comparative perspective with previous non election year.....	11
Zbigniew Widera (University of Economics in Katowice, Poland) Meeting the expectations as a determinant of electoral decisions for supporters of political parties.....	29
Agata Olszanecka (University of Silesia in Katowice, Poland) Hard times for party splitters. The Example of Jarosław Gowin.....	39
Agnieszka Łukasik-Turecka (Jahn Paul II Catholic University of Lublin, Poland) The Attitude of the Electorate to Radio Election Advertising.....	51
Magdalena Musiał-Karg (Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland) Opinions of Poles on the women' activity in politics. Is there a need to introduce additional mechanisms to improve participation of Polish women in political life?.....	61
Maciej Marmola (University of Silesia in Katowice, Poland) Continuity or change? – opportunities for new parties in Poland.....	75
Łukasz Tomczak (Szczecin University, Poland) Despotic or democratic rule? Parties and voters regarding democracy and “strong-arm government”.....	85
Marek Czaja, Szymon Gutowski (University of Silesia in Katowice, Poland) Environment - yes, the Greens - no. The issue of environmental protection in empirical research.....	99

Karolina Tybuchowska-Hartlińska (University of Warmia and Mazury in Olsztyn, Poland)	
Direct democracy at the local level: do the citizens want to participate?	117
Janina Kowalik (Jan Kochanowski University in Kielce, Poland)	
Appeal referendum on the local level – institutional means of voters whether candidate	127
Agnieszka Zaręba (Jahn Paul II Catholic University of Lublin, Poland)	
Public opinion polls and political consulting: theory and practice	145
Tomasz Olczyk (University of Warsaw, Poland)	
Celebritization of politics - opinions of voters	161

REVIEWS

Katarzyna Walotek-Ściańska, Michał Szyszka (eds.), <i>Komunikowanie się ludzi młodych we współczesnym świecie</i> , wydawca Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2013, s. 219. (Reviewer: Zbigniew Widera).....	171
Michał Kaczmarczyk, Dariusz Rott (eds.) <i>participation Magdalena Boczkowska, Problemy konwergencji mediów</i> , Oficyna Wydawnicza Humanitas w Sosnowcu 2013, s. 378 (Reviewer: Zbigniew Widera).....	174
Anna Adamus-Matuszyńskiej, Renata Maćkowska (eds.), <i>Public relations Sztuka skutecznej komunikacji w teorii i praktyce</i> , Wydawnictwo Naukowe ŚLĄSK, Katowice 2013, s. 228 (Reviewer: Zbigniew Widera).....	178

WSTĘP

Oddajemy do rąk czytelników ósmy tom czasopisma „Political Preferences”. Zamieszczone w nim publikacje są efektem badań przeprowadzonych pod koniec 2013 roku. Tematyka obejmuje głównie partie polityczne, zachowania wyborcze i demokrację na poziomie lokalnym.

Na ten tom złożyło się dwanaście artykułów i trzy recenzje. Pierwszy z prezentowanych artykułów autorstwa **Wojciecha Peszyńskiego** porusza problem poziomu prezydencjalizacji zachowań elektoratu, upodabniania się elekcji partyjnych do stylu kampanii prezydenckich. W kolejnym tekście **Zbigniew Widera** podjął się próby identyfikacji preferencji wyborczych i ich determinantów. **Agata Olszanecka** zbadała społeczny odbiór wyborów przewodniczącego Platformy Obywatelskiej oraz czy decyzja o Jarosława Gowina o utworzeniu nowego ugrupowania była słuszna w kontekście możliwego sukcesu wyborczego. **Agnieszka Łukasik - Turecka** poświęciła swój tekst próbie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób reklama radiowa jako narzędzie komunikowania politycznego odbierana jest przez wyborców i czy to ma wpływ na podejmowane przez nich decyzje wyborcze. Artykuł **Magdaleny Musiał - Karg** dotyczy aktywności politycznej kobiet stosunku wyborców do wprowadzania mechanizmów zwiększających udział kobiet w życiu politycznym.

Zbadaniem wśród polskich wyborców zapotrzebowania na nowe partie oraz możliwości uzyskania przez nie relewantnej pozycji w systemie partyjnym poświęcony jest kolejny tekst autorstwa **Macieja Marmoli**. W artykule **Łukasza Tomczaka** poruszony jest problem poparcia wyborców poszczególnych partii dla rządów demokratycznych i dla rządów silnej ręki. W artykule autorstwa **Marka Czaji i Szymona Gutowskiego** przedstawiono ideologiczne podstawy, obecność w systemach partyjnych państw zachodnich oraz działalności partii zielonych w Polsce. Autorzy starali się znaleźć odpowiedź na pytanie dlaczego zieloni nie odegrali dotąd znaczącej roli w polskim systemie partyjnym.

W kolejnym tekście **Karolina Tybuchowska - Hartlińska** porusza problem poziomu uczestnictwa obywateli w nowych formach demokracji

bezpośredniej takich jak budżet obywatelski, oraz w instytucjach demokracji bezpośredniej funkcjonujących w samorządzie terytorialnym. Z kolei **Janina Kowalik** podejmuje rozważania na temat referendum odwołującego wójtów w kontekście jego jawnych i ukrytych funkcji. Analizuje referendum odwoławcze jako instrument demokracji oraz postawy społeczne wobec instrumentalnych zachowań wyborców odmawiających z udziału w referendum celem niedopuszczenia do jego ważności. Z kolei artykuł **Agnieszki Zareby** dotyczy kwestii uzależnienia działań polityków od sondaży i badań opinii publicznej oraz od ekspertów i doradców. Tematem poruszonym w tekście autorstwa **Tomasza Olczyka** jest proces celebrytyzacji polityki.

Drugą część tego numeru stanowią trzy recenzje autorstwa **Zbigniewa Widery**. Pierwsza z nich to recenzja pracy pod redakcją Katarzyny Walotek – Ściańskiej i Michała Szyszka, *Komunikowanie się ludzi młodych we współczesnym świecie*, (wydawca Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko – Biała 2013), druga recenzja pracy po redakcją Michała Kaczmarczyka, Dariusza Rotta przy współudziale Magdaleny Boczkowskiej, *Problemy konwergencji mediów* (Oficyna Wydawnicza Humanitas w Sosnowcu 2013). Trzecia recenzja dotyczy pracy pod redakcją Anny Adamus-Matuszyńskiej, Renata Maćkowskiej, *Public relations Sztuka skutecznej komunikacji w teorii i praktyce*, (Wydawnictwo Naukowe ŚLĄSK, Katowice 2013)

Prezentowane na łamach czasopisma artykuły podejmują w swym przedmiocie problematykę postaw politycznych i zachowań, szczególnie czynników determinujących identyfikacje polityczne. Artykuły oparte są na projekcie badawczym, zrealizowanym przez autorów na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie dorosłych Polaków, mających czynne prawo wyborcze (N=1039), z wykorzystaniem specjalnie skonstruowanego kwestionariusza. Całość opracowania stanowi diagnozę zachowań politycznych społeczeństwa polskiego w 2013 roku. Liczymy na pozytywną ocenę naszej publikacji, zapraszamy do współpracy w kolejnych badaniach.